

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

з питань екологічної політики та природокористування

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Закону про внесення змін до деяких законів України з питань охорони навколишнього природного середовища Збройними Силами України та військовими формуваннями Державної спеціальної служби транспорту (реєстр. № 11136 від 01.04.2024)

За дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. Комітет з питань екологічної політики та природокористування на своєму засіданні 24 травня 2024 року (протокол № 205) розглянув проект Закону про внесення змін до деяких законів України з питань охорони навколишнього природного середовища Збройними Силами України та військовими формуваннями Державної спеціальної служби транспорту (реєстр. № 11136 від 01.04.2024), внесений народним депутатом України Криворучкіною О.В., Бондаренком О.В. та іншими народними депутатами України.

Як зазначено у пояснювальній записці, метою законопроекту є вдосконалення правового регулювання та законодавче визначення повноважень Міністерства оборони України у сфері охорони навколишнього природного середовища, необхідних для створення ефективної системи екологічного управління в структурі Міністерства оборони України, Збройних Сил України та збройних формуваннях Державної спеціальної служби транспорту.

Проектом Закону передбачено внесення змін:

до Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" щодо законодавчого визначення повноважень Міністерства оборони України у сфері охорони навколишнього природного середовища;

до Закону України "Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України" щодо введення нової посади (підрозділу) "Начальник служби екологічної безпеки бригади" з визначеним переліком функцій та завдань у сфері охорони навколишнього природного середовища та відокремлення від напрямку радіаційного, хімічного та біологічного захисту Збройних Сил України;

до Законів України "Про оборону України", "Про національну безпеку України", "Про Збройні Сили України" в частині уточнення повноважень Міністерства оборони України та Збройних Сил України з питань забезпечення вимог екологічної безпеки.

Відповідно до Експертного висновку Офісу підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis EC) положення проекту Закону не спрямовані на транспонування положень acquis EC, однак запропоноване регулювання за своєю метою не суперечить положенням Угоди про асоціацію, іншим міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу, враховуючи застереження щодо дотримання принципу юридичної визначеності.

Міністерством оборони України проект Закону підтримується без зауважень.

Міністерство фінансів України у своєму експертному висновку зазначило, що законопроект потребує надання фінансово-економічних розрахунків та опрацювання його положень з Міністерством оборони України (зокрема в частині скорочення видатків з метою забезпечення виконання Міністерством оборони України функцій і завдань у сфері охорони навколишнього природного середовища та функціонування спеціально уповноваженого структурного підрозділу в Міністерстві оборони України).

На прохання Комітету з питань екологічної політики та природокористування, Міністерство оборони України надало фінансово-економічні обґрунтування та розрахунки, у яких зазначило, що реалізація положень запропонованої редакції проекту Закону, у разі його прийняття, не потребуватиме додаткового фінансування з державного чи місцевого бюджетів та здійснюватиметься в межах видатків, передбачених бюджетною програмою КПКВК 2101020 "Забезпечення діяльності Збройних Сил України, підготовка кадрів і військ, медичне забезпечення особового складу, ветеранів військової служби та членів їхніх сімей, ветеранів війни".

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України пропонує пункти "а" та "в" частини першої статті 20⁵ Закону, у редакції проекту Закону, викласти у такій редакції:

"а) реалізація заходів у сфері охорони навколишнього природного середовища щодо оборони і військового будівництва";

"в) здійснення у взаємодії з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, контролю за додержанням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища Збройними Силами України та військовими формуваннями Державної спеціальної служби транспорту".

Частину другу статті 20⁵ Закону, у редакції проекту Закону, Міндовкілля пропонує виключити з метою уникнення правової невизначеності щодо здійснення повноважень у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Державна екологічна інспекція за результатами опрацювання законопроекту пропонує:

1) у статті 20⁵ Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" речення: "Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері національної безпеки у війсьній сфері, сферах оборони і військового будівництва у мирний час та особливий період, може здійснювати інші повноваження у сфері охорони навколишнього природного середовища" доповнити словами "та покладені на нього актами Президента України". Ця норма буде узгоджуватися із положеннями пункту 21 статті 106 Конституції України та частиною другою статті 4 Закону України "Про правовий режим надзвичайного стану".

2) у статті 10 Закону України "Про оборону України" цього законопроекту речення: "забезпечує в межах своїх повноважень реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища" доповнити словами "щодо оборони і військового будівництва", що буде узгоджуватись з пунктом а) частини першої статті 20⁵ цього законопроекту, та усуває (конкретизує сферу) дублювання функцій інших органів (абзац 9 статті 3 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності"), які формують і реалізують політику у сфері охорони навколишнього природного середовища визначені Законом України "Про охорону навколишнього природного середовища".

Адміністрація державної спеціальної служби транспорту також повідомила про наявність зауважень до законопроекту, зокрема пропонує:

1) абзаци четвертий та п'ятий частини третьої статті 3 законопроекту викласти в такій редакції: "На доповнення вимог, викладених у статтях 82-84, начальник служби радіаційного, хімічного, біологічного захисту бригади зобов'язаний:

організовувати та проводити підготовку інструкторів батальйонів з питань хімічного, біологічного, радіаційного, ядерного захисту та позаштатних відділень (екіпажів, обслуги) у підрозділах, призначених для ведення радіаційної, хімічної і біологічної розвідки та метеорологічного спостереження;

брати участь у розробленні заходів захисту бригади від зброї масового ураження, організовувати їх виконання за напрямом своєї служби, здійснювати заходи для забезпечення хімічного, біологічного, радіаційного, ядерного захисту, знати метеорологічну обстановку в приземному шарі в районах розташування та бойових дій бригади";

2) у назві та по тексту законопроекту слова "військовими формуваннями Державної спеціальної служби транспорту" замінити словами "Державна спеціальна служба транспорту" у відповідному відмінку.

Головне науково-експертне управління, проаналізувавши законопроект, висловило щодо його змісту ряд зауважень. Так, Головне управління вважає, що дещо сумнівною є запропонована назва проекту, виходячи зі змісту запропонованих змін, у цьому випадку доцільно вести мову про внесення змін

до деяких законів України щодо компетенції Міністерства оборони України з питань охорони навколишнього природного середовища.

Виглядає сумнівним також підхід законопроекту, відповідно до якого у назві та окремих його положеннях (нова ст. 20⁵ Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища", новий абзац ст. 3 Закону України "Про оборону України", зміни до ч. 4 ст. 62 Статуту ЗСУ тощо) пропонується визначити компетенцію та повноваження відповідних суб'єктів у сфері охорони навколишнього природного середовища, проте в законах, до яких вносяться зміни (ст. 58 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища"), а також деяких положеннях самого проекту (нова редакція ч. 2 ст. 15 Закону України "Про національну безпеку України"), зазначається про іншу компетенцію та повноваження: дотримання вимог екологічної безпеки відносно військових, оборонних об'єктів та військової діяльності.

Головне управління звертає увагу, що екологічна безпека є частиною завдань з охорони навколишнього природного середовища. Адже відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища" завданням законодавства про охорону навколишнього природного середовища є регулювання відносин у галузі охорони, використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, генетичного фонду живої природи, ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів, пов'язаних з історико-культурною спадщиною. Тому на законодавчому рівні необхідно чітко встановити, які саме повноваження органи державної влади, посадові особи військових формувань здійснюють у сфері охорони навколишнього природного середовища, а які – щодо екологічної безпеки.

Враховуючи вищевикладене, Комітет ухвалив висновок та прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до деяких законів України з питань охорони навколишнього природного середовища Збройними Силами України та військовими формуваннями Державної спеціальної служби транспорту (реєстр. № 11136 від 01.04.2024), внесений народним депутатом України Криворучкіною О.В., Бондаренком О.В. та іншими народними депутатами України, за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Співдоповідачем на пленарному засіданні із зазначеного питання визначено народного депутата України Криворучкіну О.В.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

